

УКРАЇНА

ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
РОЗПОРЯДЖЕННЯ

“17” *жовтня* 2022 року

Чернівці

№ 1308-к

**Про затвердження Стратегії та
плану заходів з контролю над
тютюном у Чернівецькій області
на 2022 - 2026 роки**

Керуючись статтею 6, пунктом 6 частини першої статті 13, пунктом 1 частини першої статті 22, пунктом 1 частини першої статті 39, частиною першою статті 41 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», пунктом 8 частини шостої статті 15 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», Закону України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення», відповідно до Указів Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні (із змінами), від 24 лютого 2022 року № 68/2022 «Про утворення військових адміністрацій», Рамкової конвенції ВООЗ із боротьби проти тютюну, з метою створення ефективного механізму міжсекторальної взаємодії щодо контролю над тютюном на обласному рівні та зменшення поширеності тютюнокуріння серед населення Чернівецької області:

1. Затвердити Стратегію з контролю над тютюном у Чернівецькій області на 2022-2026 роки (далі – Стратегія), що додається.
2. Затвердити план заходів щодо реалізації Стратегії з контролю над тютюном у Чернівецькій області на 2022-2026 роки (далі – план заходів), що додається.
3. Рекомендувати Державній установі «Чернівецький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» забезпечити координацію роботи з виконання Стратегії та інформувати Чернівецьку обласну державну адміністрацію (обласну військову адміністрацію) про хід реалізації плану заходів один раз на півріччя до 5 числа місяця, наступного за звітним періодом.

4. Контроль за виконанням цього розпорядження покласти на першого заступника голови обласної державної адміністрації (першого заступника начальника обласної військової адміністрації) Альону Атаманюк.

**Голова обласної
державної адміністрації
(начальник обласної
військової адміністрації)**

Руслан ЗАПАРАНЮК

ЗАТВЕРДЖЕНО
Розпорядження обласної
державної адміністрації
(обласної військової
адміністрації)

17.10.2022 № 1308-А

СТРАТЕГІЯ
з контролю над тютюном у Чернівецькій області
на 2022 - 2026 роки

Висока поширеність вживання тютюнових виробів в Україні є одним з ключових факторів ризику неінфекційних захворювань (далі – НІЗ). Внаслідок куріння щороку передчасно помирають в середньому 85 тисяч українців (з них близько 13 тисяч – пасивні курці), що становить 12 відсотків від загальної смертності. Від хвороб та смертності, спричинених вживанням тютюну, економіка України щороку втрачає 3,2 відсотки ВВП. Загалом досі 23 відсотки дорослих (від 15 років) та майже 15 відсотків підлітків (13 – 15 років) вживають тютюнові вироби.

На виконання Закону України від 15 березня 2006 року № 3534-IV «Про ратифікацію Рамкової конвенції Всесвітньої організації охорони здоров'я із боротьби проти тютюну» докладено максимально зусиль для захисту населення від тютюну. Зобов'язання щодо реалізації положень даної конвенції включено до Угоди про Асоціацію між Україною та Європейським союзом. Саме завдяки цьому на національному рівні розроблено законодавство з контролю над тютюном, що регулює маркування тютюнових виробів, місця, де заборонено курити, рекламу, спонсорство та стимулювання продажу тютюнових виробів, податки на тютюн тощо.

Згідно з Законом України від 07 грудня 2017 року № 2245-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2018 році» та відповідно до євроінтеграційних зобов'язань України, у грудні 2017 року Верховна Рада України ухвалила семирічний план підвищення акцизів на тютюнові вироби. На підставі яких тютюновий акциз зростатиме до 2026 року щонайменше на 20 відсотків щорічно. Таким чином, заплановано досягнути мінімального європейського рівня оподаткування сигарет, який становить 90 євро на 1000 штук. У 2020 році в Україні цей податок складає 40 євро на 1000 штук сигарет.

План заходів розроблений у відповідності до Указу Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» та спрямований на зменшення поширеності куріння.

Підпункт 3 пункту 1 Цілей сталого розвитку України передбачає забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці, а підпункт 3.а (Національної доповіді Цілей Сталого розвитку

України) передбачає активізацію імплементації Рамкової конвенції ВООЗ із боротьби проти тютюну. Чітким індикатором досягнення результатів є зниження поширеності куріння в Україні до рівня 15 відсотків у 2025 році.

Розроблення Стратегії та реалізація плану заходів відповідає статті 8 Закону України від 22 вересня 2005 року № 2899-IV «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення».

Верховна Рада України 16 грудня 2021 року ухвалила Закон України № 1978-XI «Про внесення змін до деяких законів України щодо охорони здоров'я населення від шкідливого впливу тютюну» (далі – Закон). Так, 11 липня 2022 року Законом запроваджуються додаткові правила щодо захисту бездимного середовища.

Зокрема, з 11 липня заборонено куріння, вживання та використання пристроїв для споживання тютюнових виробів без їх згоряння; трав'яних виробів для куріння; предметів, пов'язаних з їх вживанням; тютюнових виробів; кальянів; електронних сигарет. У Законі чітко визначений перелік місць, де заборонено куріння тютюнових і нікотинових виробів. Крім того, недотримання вимог Закону передбачає накладання на порушників штрафів. Суб'єкти господарювання повинні забезпечити дотримання антитютюнового законодавства у своїх закладах та установах:

Втручання тютюнової індустрії, яка намагається обійти деякі із законодавчих вимог, сповільнює темп зменшення поширеності куріння. Неоднозначність трактування Закону України від 22 вересня 2011 року № 3778-IV «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо заборони реклами, спонсорства та стимулювання продажу тютюнових виробів» щодо реклами у точках продажу стало причиною того, що вітрини магазинів та кіосків перетворилися на рекламні майданчики, а неналежний контроль за виконанням заборони про просування тютюну призвів до наявності промоутерів, які пропонують ті чи інші бренди тютюнових виробів. Це ускладнює виконання Закону України від 22 вересня 2005 року № 2899-IV «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення» щодо заборони нелегальної торгівлі тютюновими виробами (реалізація товарів без акцизів, без ліцензій), продажу тютюнових виробів неповнолітнім тощо.

Для того, щоб план заходів Стратегії у сфері контролю над тютюном був ефективним, потрібен комплексний міжсекторальний підхід, залучення багатьох сторін – міжнародних та урядових організацій, представників медичної сфери та громадського сектору.

Завдання плану заходів Стратегії відповідають виконанню **Рамкової конвенції Всесвітньої організації охорони здоров'я із боротьби проти тютюну:**

статті 5 «Загальні зобов'язання»;

статті 8 «Захист від впливу тютюнового диму»;

статті 12 «Освіта, передача інформації, підготовка та інформування населення»;

статті 13 «Реклама, стимулювання продажу та спонсорство тютюнових виробів»;

статті 14 «Заходи зі скорочення попиту, які стосуються тютюнової залежності й припинення вживання тютюну»;

статті 15 «Незаконна торгівля тютюновими виробами»;

статті 16 «Продаж неповнолітніми і неповнолітнім»;

статті 26 «Фінансові ресурси».

Ситуація з поширеністю НІЗ в Чернівецькій області.

Профілактика НІЗ є однією із основних оперативних функцій громадського здоров'я. Смертність від НІЗ в Україні становить 86% від загальної смертності населення, частка їх у загальному тягарі хвороб – понад 77%.

Високий рівень розповсюдження НІЗ зумовлює не тільки високі показники смертності, але також потребує високовартісного лікування, складає значний процент тимчасових втрат працездатності, виходу на інвалідність. Тягар НІЗ є значний для економіки країни. Смертність населення України від усіх причин у 2020 році становила 1483,6 випадки на 100 тис. населення, в Чернівецькій області – 1410,2 випадки. У структурі причин смертності населення, як в Україні, так і в Чернівецькій області хвороби системи кровообігу займають перше місце і становлять відповідно 981,7 випадків на 100 тис. населення та 999,1 випадків на 100 тис. населення. Рівень загальної передчасної смертності у віці від 30 до 69 років від хвороб системи кровообігу становить 419,9 на 100 тис. населення.

Згідно профілю громадського здоров'я Чернівецької області в напрямку «Життєві звички» спостерігається негативна статистика щодо частки населення у віці 12 років та старше, які повідомили, що палять 16-20 років за тривалістю куріння, а саме - 30% (національне значення – 16,4%).

Стан дотримання антитютюнового законодавства у Чернівецькій області

За матеріалами, що надало Головне управління Національної поліції в Чернівецькій області, впродовж 2021 року виявлено та задокументовано 4072 адміністративних правопорушень (куріння тютюнових виробів у громадських місцях), з них 2722 – повторне вчинення правопорушення протягом року. В поточному році аналогічних правопорушень виявлено 840. Також співробітниками поліції складено 40 протоколів у 2021 році щодо порушення правил торгівлі тютюновими виробами. В поточному році виявлено 27 аналогічних правопорушень. Для вжиття відповідних заходів до суб'єктів

господарювання щодо анулювання ліцензій та накладення фінансових санкцій направлено інформації про вказані порушення до ГУ ДПС України в Чернівецькій області.

Мета, завдання, очікувані результати реалізації Стратегії

Метою цієї Стратегії є створення ефективного механізму міжсекторальної взаємодії щодо контролю над тютюном на обласному рівні та зменшення поширеності тютюнокуріння серед населення Чернівецької області.

Завдання стратегії

1. Створення координаційного механізму контролю за дотриманням законодавства у сфері тютюнокуріння.
2. Посилення заходів з нагляду та контролю за дотриманням чинного антитютюнового законодавства.
3. Забезпечення механізму системного проведення інформаційних кампаній, заходів для інформування населення та медіа заходів з метою підвищення рівня обізнаності населення із змінами в антитютюновому законодавстві щодо впливу тютюнових та нікотинвмісних продуктів та їх замінників на здоров'я та соціально-економічний добробут людини, про чинне антитютюнове законодавство.
4. Проведення медіа заходів до щорічного Всесвітнього дня без тютюну 31 травня та Міжнародного дня відмови від куріння (третій четвер листопада).
5. Сприяння наданню допомоги у відмові від куріння
6. Інформування населення про громадські місця, у яких згідно із законодавством заборонено куріння.

**Генеральний директор,
головний державний
санітарний лікар
Чернівецької області**

Наталія ГОПКО

ЗАТВЕРДЖЕНО
Розпорядження обласної
державної адміністрації
(обласної військової
адміністрації)

17.10.2022 № 1308-к

ПЛАН
заходів щодо реалізації стратегії з контролю над тютюном у
Чернівецькій області на 2022-2026 роки

№	Завдання	Заходи	Індикатор виконання	Відповідальні	Термін виконання
1	2	3	4	5	6
1	Створення координаційного механізму контролю за дотриманням законодавства у сфері тютюнокуріння	Координація процесу затвердження регіональної стратегії з контролю над тютюном у Чернівецькій області на 2022-2026 роки.	Затвердження регіональної стратегії з контролю над тютюном у Чернівецькій області на 2022-2026 роки.	Державна установа «Чернівецький обласний центр контролю та профілактики захворювань Міністерства охорони здоров'я України»	Вересень - жовтень 2022 року
		Заслуховування звіту про виконання цієї стратегії	Щорічний звіт	ДУ «Чернівецький ОЦКПХ МОЗ», Голова РГ	I квартал щороку

1	2	3	4	5	6
2	Посилення заходів з нагляду та контролю за дотриманням чинного антитютюнового законодавства	Проведення планових та позапланових заходів (на підставі звернень споживачів та громадських організацій) державного нагляду (контролю) щодо дотримання вимог Закону України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів та їх шкідливого впливу на здоров'я населення»	Згідно плану та згідно звернень громадян	Головне управління Держпродспоживслужби у Чернівецькій області, Неурядові організації	Щороку
		Проведення рейдів до закладів громадського харчування та направлення скарг до Головного управління Держпродспоживслужби в Чернівецькій області у разі виявлення	Щонайменше 5 рейдів	Неурядові організації, ДУ «Чернівецький ОЦКПХ МОЗ»	Щороку
		Здійснення контролю за дотриманням законодавства про рекламу тютюнових виробів, знаків для товарів і послуг, інших об'єктів права інтелектуальної власності, під якими випускаються тютюнові вироби	20 рекламоносіїв	Головне управління Держпродспоживслужби в Чернівецькій області, НУО	Щороку
		Проведення консультацій з Управлінням Національної патрульної поліції у Чернівецькій області щодо реагування на інформацію про нелегальний продаж тютюнових виробів	Консультації	ГУНП у Чернівецькій області, ДУ «Чернівецький ОЦКПХ МОЗ», НУО	По мірі надходження інформації
		Проведення рейдів з метою ліквідації незаконної торгівлі тютюновими виробами	4 рейди	ГУНП у Чернівецькій області, уповноважені особи органів місцевого самоврядування, НУО	Щороку

1	2	3	4	5	6
		Забезпечення розміщення інформаційних знаків про заборону куріння у відповідних місцях	70% від загальної потреби	ДУ «Чернівецький ОЦКПХ МОЗ», ГУНП у Чернівецькій області, Головне управління Держпродспоживслужби у Чернівецькій області, НУО	Щороку, 2022 – 2023 оновлення або заміна пошкоджених
3	Забезпечення механізму системного проведення інформаційних кампаній, заходів для інформування населення та медіазаходів з метою підвищення рівня обізнаності населення із змінами в антитютюновому законодавстві	Проведення інформаційних кампаній у засобах масової інформації, в тому числі зовнішня соціальна реклама з метою підвищення обізнаності населення про зміни в антитютюновому законодавстві, небезпечні наслідки куріння, впливу вторинного тютюнового диму, шкоди від вживання тютюнових виробів, пристроїв для куріння та нікотиновмісних продуктів, електронних пристроїв для куріння на здоров'я населення і економічно-соціальний добробут	2 рази на рік	ДУ «Чернівецький ОЦКПХ МОЗ»	Щороку
		Проведення інформаційно-просвітницької роботи серед волонтерів щодо промоцій здорового способу життя, шкоди від вживання тютюнових виробів, пріоритезація надання безпечної допомоги військовослужбовцям	Охоплення 40 % волонтерських організацій	ДУ «Чернівецький ОЦКПХ МОЗ», НУО	Щороку
		Проведення інформаційно-просвітницької кампанії в закладах освіти, охорони здоров'я усіх форм власності наочної інформації щодо підвищення обізнаності про шкідливість куріння тютюнових виробів, е-сигарет та систем для нагрівання тютюну	Охоплення 40% закладів освіти Чернівецької області, 100% закладів охорони здоров'я	ДУ «Чернівецький ОЦКПХ МОЗ», НУО, Департамент освіти і науки, Управління молоді та спорту обласної військової адміністрації, ДОЗ	Щороку

1	2	3	4	5	6
		Проведення роз'яснювальної роботи через засоби масової інформації з власниками та працівниками торговельних і розважальних закладів, що здійснюють продаж тютюнових виробів, електронних сигарет та рідин до них пристроїв для нагрівання тютюну про заборону їх продажу особам та особами до 18 років, а також про відповідальність за порушення законодавства	Публікації у соціальних мережах, виступи на радіо, телебаченні	ГУ НП у Чернівецькій області, ДУ «Чернівецький ОЦКПХ МОЗ», НУО	1 раз на квартал
		Проведення роз'яснювальної роботи серед суб'єктів господарювання щодо відповідальності за порушення законодавства про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення та законодавства про рекламу тютюнових виробів	Публікації в ЗМІ та на офіційному веб-сайті Головного управління Держпродспоживслужби в Чернівецькій області	Головне управління Держпродспоживслужби в Чернівецькій області	Щороку
		Проведення круглого столу з представниками ресторанного бізнесу з метою підвищення їх обізнаності щодо шкоди тютюнового диму для працівників та відвідувачів, а також про штрафи за куріння в закладах ресторанного господарства	Круглий стіл	ДУ «Чернівецький ОЦКПХ МОЗ», Головне управління Держпродспоживслужби у Чернівецькій області, НУО	Щороку
		Друк та розповсюдження інформаційних буклетів з переліком штрафних санкцій щодо куріння в закладах громадського харчування (кальяну)	10% від загальної кількості закладів громадського харчування	ДУ «Чернівецький ОЦКПХ МОЗ», НУО	Щороку
		Друк листівок, плакатів, буклетів та постерів про негативні наслідки вживання тютюну	500 примірників	ДУ «Чернівецький ОЦКПХ МОЗ»	Щороку

1	2	3	4	5	6
		Друк листівок, плакатів, буклетів та постерів про заборону куріння у громадських місцях	500 примірників	ДУ «Чернівецький ОЦКПХ МОЗ»	Щороку
		Поширення відеороликів, дописів сторінці у Фейсбуці щодо заборони куріння у громадських місцях, шкоди здоров'ю тощо	2 відеоролики, 4 дописи	ДУ «Чернівецький ОЦКПХ МОЗ», НУО	Щороку
		Виступи на місцевих теле/радіоканалах	2 виступи	ДУ «Чернівецький ОЦКПХ МОЗ», НУО	Щороку
		Організація та проведення тренінгів для школярів щодо формування навичок здорового способу життя	Охоплення 20% закладів освіти Чернівецької області	ДУ «Чернівецький ОЦКПХ МОЗ», Департамент освіти і науки обласної військової адміністрації, НУО	Щороку
4	Проведення медіазаходів до щорічного Всесвітнього дня без тютюну 31 травня та Міжнародного дня відмови від куріння (третій четвер листопада)	Виступи на місцевих теле-/ радіоканалах	Щонайменше два виступи	ДУ «Чернівецький ОЦКПХ МОЗ», ДОЗ, НУО	Щороку
		Проведення прес-брифінгу	2 прес-брифінги	Головне управління Держпродспоживслужби у Чернівецькій області, ДОЗ, ГУНП у Чернівецькій області, НУО	Щороку
		Проведення опитування в соцмережах серед громадян щодо формування навичок здорового способу життя	Щонайменше 2 опитування	Департамент освіти і науки обласної військової адміністрації, ДОЗ, НУО	Щороку
5	Сприяння наданню допомоги у відмові від куріння	Підвищення спроможності сімейних лікарів у наданні базової консультації щодо припинення куріння. Організація заходів підвищення кваліфікації лікарів у наданні допомоги щодо припинення куріння	10 інформаційних занять для сімейних лікарів	ДУ «Чернівецький ОЦКПХ МОЗ»	Щороку

1	2	3	4	5	6
6	Інформування населення про громадські місця, у яких згідно із законодавством, заборонено куріння	Забезпечення встановлення знаків про заборону куріння на зупинках громадського транспорту	60 % м. Чернівці та Чернівецької області	Управління інфраструктури, капітального будівництва та експлуатації доріг	До 01 січня щороку, за потребою оновлюватимуться
		Забезпечення встановлення заборонних знаків на дитячих майданчиках	80 % м. Чернівці та Чернівецької області	Управління житлово-комунального господарства Департамент капітального будівництва, містобудування та архітектури, об'єднання співвласників багатоквартирного будинку	До 01 січня щороку, за потребою оновлюватимуться
		Забезпечення встановлення заборонних знаків в закладах охорони здоров'я	100 % м. Чернівці та Чернівецької області	ДОЗ, керівники закладів охорони здоров'я	До 01 січня щороку, за потребою оновлюватимуться
		Забезпечення встановлення заборонних знаків в закладах громадського харчування Чернівецької області	90 % м. Чернівці та Чернівецької області	Власники закладів	До 01 січня щороку, за потребою оновлюватимуться

Генеральний директор,
головний державний
санітарний лікар
Чернівецької області

Наталія ГОПКО